

ZALÚBILA SOM SA
DO NÁDEJE
LANCALI

TATRAN

ZALÚBILA SOM SA
DO NÁDEJE

Z anglického originálu Lancali: I Fell in Love with Hope,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve EMILY BESTLER BOOKS / ATRIA,
an imprint of Simon & Schuster, Inc., New York 2022,

preložila Saskia Hudecová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2023 ako 5424. publikácia.

Vydanie I.

Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Ina Martinová

Jazykové redaktorky Ivana Fábryová, Zlata Sršňová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © 2022 by Lancali, LLC

Translation © Saskia Hudecová 2023

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2023

ISBN 978-80-222-1488-9

ZALÚBILA SOM SA
DO NÁDEJE

L A N C A L I

TATRAN

*Môjmu Samovi
a každému na svete, kto sa potrebuje
cítiť o niečo menej sám*

Predslov

TENTO PRÍBEH ROZKLADÁ kúsky môjho srdca naširoko po papieri. Plynie z perspektívy vševedúceho rozprávača a je sondou do priateľstva, hriechu, choroby, lásky a do všetkého, čo nás robí ľuďmi.

Tieto stránky sú plné skutočných spomienok, ktoré dostali podobu rôznych postáv, podobných miest a tých istých myšlienok. Je dôležité spomenúť, že technické aspekty chorôb v tomto románe podávam fiktívne, preto sa nemajú analyzovať z medicínskeho hľadiska.

V tomto príbehu sa vyskytuje domáce násilie, poruchy príjmu potravy, intenzívna fyzická šikana, sebapoškodzovanie, samovražda, znásilnenie, depresia, úzkosť a drastické opisy chorôb.

Autoimunitné ochorenia sú pri pohľade zvonka zradné a ešte zradnejšie sú na základe vnútornej skúsenosti. Nachádzajú sa v širokom spektre od chronického ochorenia po smrteľné. Veľká väčšina ľudí s autoimunitným ochorením môže očakávať, že prežije normálny život. Malá menšina nie.

Tento príbeh je pre obe skupiny. Je pre všetkých tých, ktorí poznajú osamelosť, a pre všetkých tých, čo sa hľadajú.

Dúfam, že tak ako ja i vy v Sam, Hikari, Neovi, Sony a Coeurovi nájdete kúsok seba.

predtým

LÁSKA MÔJHO ŽIVOTA chce zomrieť.

Povedať niečo také nahlas je tragické. Nie. Možno nie tragické. Možno len nefér. No myslím si, že keď začnete čítať tento príbeh, zistíte, že tragédia a nespravodlivosť zväčša spadajú do tej istej kategórie.

Lebo predtým, ako sa láska môjho života rozhodla, že už nechce žiť, povedala mi, že hviezdy patria nám. Boli sme spolu každý večer, telá sme mali jemne prepletené na drsných strešných škridliciach a učili sme sa naspamäť obrazce na oblohe. Takže ešte aj keď chradol a jeho telo bolo čoraz mŕtvejšie, verila som, že naše hviezdy mu dajú vieru. Verila som, že kým dokáže zdvihnúť pohľad a presvedčiť sa, že nespadli, udržia ho nažive.

Dnes večer spolu stojíme na moste. Pod nami prúdi čierna rieka a pouličné lampy vrhajú zlatistú svätožiariu na naše skrehnuté prsty.

„Hneváš sa na mňa?“ spýtam sa, lebo dnes mu hovorím pravdu. Vravím mu pravdu o sebe, pravdu, ktorú nevie nik, tajomstvo, ktoré ma odlišuje od každého, koho pozná. Hodím mu to na krk ako laso, ako záchranný povraz, ktorý mu má zabrániť, aby urobil ten posledný krok do tmy.

Pokrúti hlavou a chytí sa zábradlia. „Len som zvedavý.“ Tie

žltožiarivé oči, ktoré ma vždy polapili, nájdú moje oči. „Aké to je? Byť tebou?“

„Cítim sa ako zlodejka,“ poviem. „Lebo toto telo nie je v skutočnosti moje.“

Priznania bývajú príkre a kapitulujúce, no moje sú jemné. Pravda o tom, kto som, nedáva zmysel, no nemusí ho dávať. On to vie. Je chorý od narodenia. Choroba človeka naučí, že dôvody sú len úbohé pokusy o vysvetlenie nešťastia. Poskytnú vám ilúziu *prečo*, no *prečo* je hlasné a smrť tichá.

„Veríš mi?“ spýtam sa.

Prikývne.

„Aj tak ma ľúbiš?“

„Jasné, že ťa stále ľúbim,“ vzdychne, priloží dľaň na moje líce a prejde mi po ňom palcom.

Usmejem sa.

Žijeme z lásky. Láska z nás urobila simulantov.

V detstve sme predstierali, že nemocnica je hrad a my sme rytieri. Na stráži sme hrávali karty a on ma zakaždým nechal vyhrať. Jedávali sme na prízemí a on pritom vymýšľal príbehy o okoloidúcom plebse v županoch. Spávali sme v jednej posteli a on mi šepkal o dobrodružstvách, ktoré nás čakajú za hradnými múrmi. Potom ma pobožkal, lebo sme boli sami a patrili sme jeden druhému, a všetko bolo v poriadku.

Museli sme predstierať.

Bol iba riedky vzduch. Preto sa jeho pľúca nedokázali nadýchnuť. V ten deň bol skrátka smutný. Preto jeho srdce nevládalo biť samo. Boli sme len unavení. Preto jeho svalstvo nevydržalo a spadol, keď som ho objímala.

Celý náš spoločný život sme sa pretvarovali. Keď sa však človek pretvaruje prídlho, urazená realita sa jedným či druhým spôsobom pripomenie.

Dnes večer sme sa nepohodli. Pohádali sme sa ako nikdy

predtým a k tomuto mostu prišiel podľa mňa sám, aby predomnou unikol. Nevie. Keď už je moje tajomstvo vonku a on vie kto, čo som, náš hnev vyšumí, akoby driemal v boľavom svale, ktorý sa už hojí.

Strasiem sa a on mi prehodí cez plecيا svoj kabát. Jeho ruky mi vkľznu pod paže a pritiahne si ma k sebe. Zaborím sa do jeho tepla. Našu siluetu prerušujú iba biele bodky padajúce na tento výjav.

„Padajú hviezdy?“ spýtam sa.

„To je sneh,“ šepne. Chvejúc sa od smiechu, prebehne mi rukami po chrbte. „Iba sneh.“

Chladivý a jemný *sneh* padá k mojim perám.

„Aj sneh nám patrí?“ chcem vedieť.

„Áno,“ povie pri mojom krku. „Patrí nám všetko.“

„Ďakujem ti.“ Prstami sa mu vnorím do vlasov. „Za to všetko.“

„Ja ďakujem *tebe*.“ Hrdlo mu driape bolesť. Pritisne sa ku mne ešte mocnejšie, akoby vo mne mohol zmiznúť. „Za to, že za tým chcem ísť.“

Pokúsi sa znova zasmiať, no nie je to ten istý smiech, ktorý som vždy milovala. Taký smiech sa ozýva. Takým smiechom som ho rozosmiala, keď ležal s ihlami v žilách. Keď mi stískal ruku, lebo sa zúfalo chcel držať niečoho skutočného. Teraz je jeho smiech monotónny. Namiesto toho, aby postupne odznel, skončí sa náhle.

„Láska moja,“ poviem, hlas mi zlyháva. „Prečo si prišiel k tomuto mostu?“

Pouličná lampa zabliká. Hviezdy začínajú naliehavo padať. Do nášho výjavu sa vkráda tma, pohlcuje okraje svätožiari.

Zatne sánku. Privrie oči, lebo sneh mu vyvoláva slzy.

„Mrzí ma to, moja sladká Sam,“ povie, dych sa mu zasekne a prstami zovrie kabát na mojom chrbte ako plachtu. „Kiežby som sa s tebou vládal ďalej pretvarovať!“

Náš hrad stojí za nami a načúva. On plače na mojom pleci a ja cítim každý okamih, keď otvoril oči napriek tomu, že som si myslela, že ich už neotvorí. Cítim úsmevy, ktoré sme si vymenili, keď sa smrť znova a znova rozhodla, že mi ho vráti.

Preto sa zmôžem len na šepot. „Nerozumiem.“

Pritlačí si čelo k môjmu čelu, slzy mu vypalujú cestičky do zmrznutých líc a namiesto jeho objatia pocítim strach, ktorý pri veľmi dobre poznám.

„Som šťastný, že si mi prezradila svoje tajomstvo,“ povie a v jamke úsmevu sa mu zachytávajú slzy. „Som šťastný, že budeš žiť, aj keď ja už nebudem.“

Pobozká ma, medzi našimi perami sa mieša sneh a soľ.

Pobozká ma, akoby to malo byť naposledy.

„Nezabudni na mňa,“ povie. „A nezabúdaj, že to, že hviezdy spadli, neznamená, že nestáli za želanie.“

„Nerozumiem,“ poviem, no už je po bozku.

Už sa nedotýka mojej tváre. Už sa otočil a odchádza. Znova sa za ním načiahnem, chcem si s ním preplieť prsty, stiahnuť ho naspäť ako vždy. Miesto mňa ho však za ruku chytí smrť.

„Počkaj!“ Jeho stopy maže bieloba. „Počkaj!“

Nepočuje ma. Počuje len noc volajúcu z druhej strany mosta, sľubujúcu pokoj.

„Počkaj...! Prosím...!“ Napokon sa rozplačem, lebo čo ako chcem, nedokážem ísť za ním.

Obrys našich spomienok zbledne a zmizne zo svetla pouličnej lampy kamsi do tieňov.

„Nie, nemôžeš... ešte nesmieš ísť...!“ krútim hlavou. „Nemôžeš odísť... ty –“

Ty.

Moje svetlo, moja láska, môj zmysel!

„Zomrieš.“

Medzi rebrami ma pichá strach. Ničí mi telo, pľúca, srdce.

Zafúbila som sa do nádeje

Keď ho tma pohltí úplne celého, realita príde zožať svoju úrodu a bolesť je v jej ruke ťažká ako kosa.

Sneh sa zmení na búrku. Snažím sa pozbierať ten tancujúci mihot do dlaní a nejako ho vrátiť späť oblohe. Padnem na kolená, ktoré ma pália od mrazu. Môj hrad ma ľútostivo sleduje. Moje slzy pršia do rieky, moje fikanie sa mení na vzlyky a spomienky sa premieňajú v nič.

Moje hviezdy padajú.

A ja ich nedokážem zachrániť.

1

oči so žltými plamienkami

roky po tom...

KEĎ ZOMREL, STALA som sa niekým iným. Kedysi som o nás snívala. Myslela som si, že v tých žltotžiarivých očiach sa skrýva budúcnosť, s ktorou môžem rátať. Budúcnosť nie je nikdy istá. Nič vás to nenaučí lepšie, než vidieť svojho milovaného odísť.

Nič vás to nenaučí lepšie, než keď vyrastáte v nemocnici.

Ten stály biely šum vás drží pri zmysloch. Predbiehajú vás nosidlá a personál kráča vo vymedzených pruhoch ako na nejakej nemocničnej diaľnici. Okrem toho váš výkon trestu dopĺňa nemastné-neslané jedlo a nudná, nevkusná výzdoba. To je vlastne všetko, čím nemocnica je. Nie je to miesto, kde sa má človeku polepšiť, kde ho majú liečiť, ale miesto, kde má čakať.

Predstavte si, že máte k zápästiu pripevnenú bombu. Vydáva zvuk. Ako monitor srdca. Dňom i nocou. Je to odpočítavanie. Odpočítavanie, ktoré mimochodom nevidno. Pozrite sa na svoju bombu, zdvihnite ju ako náramkové hodinky. Vrátí sa vám len blikajúce červené svetielko a to štekavé pípanie. Pripomienky toho, že tá bomba *raz* vybuchne. Akurát nevíete kedy.

Také je čakanie na smrť.

V žilách vám prúdi bomba zvaná choroba.

Nemôžete si ju odopnúť. Nemôžete ju zničiť. A ani od nej utiecť.

Čas, choroba a smrť sú smutní montéri. S obľubou vytvárajú slučky zo strachu a milujú hry. Ich nástrojmi sú tiene. Neprijemnými prstami vás chytia za plece a zväbia do tmy, kde si vezmú vaše telo a myseľ a robia si s nimi, čo sa im zachce.

Čas, choroba a smrť sú najväčší zloději na svete.

Alebo aspoň boli.

Pokým sme neprišli my. Štyria kamaráti, čo neveria na bomby.

Keď mi Sony vtrhla do života, neležala na posteli, ale kopala do automatu, ktorý ju okradol o čokoládu. Len čo ma zbadala, jej frustrácia vyprchala a na studenej dlažbe nemocničnej chodby sme sa podelili o tú hroznú čokoládu a o svoje nereálne sny. Hoci som to vtedy ešte nevedela, prežila oveľa ťažšiu stratu, než je strata polovice pľúc. S ohnivočervenými vlasmi a espiritom slobody je naším gladiátorom, najudatnejším zlodejom, akého poznám.

Coeur je oveľa pokojnejšie stvorenie. Je naším svalom, večne previnilým svalom. Jeho mama je Francúzka a otec Haiťan, obaja neskromní pri vymýšľaní mien. Coeur znamená *srdce*, no Céčkovo srdce je poškodené. Doslova. Avšak to srdce, čo má v duši, má spomedzi nás najväčšie. V našej skupinke je milovníkom a najhorším zlodejom.

Neo je spisovateľ, zatrpknutý básnik. Na rozdiel od Sony je mlčanlivý a na rozdiel od Céčka nepozná zľutovanie. Má krehkú chrbticu, no vynahrádza si to slovami. Je chudý a nízky, až tak, že ho voláme bábo, i keď na dieťa sa vie riadne rozčertiť. Som si istá, že sa nikdy v živote neusmial. Poznám ho najdlhšie, a tak viem, že jeho zachmúrenosť a zlomyseľnosť je len ochranná

maska. Zároveň je aj najmúdrejším človekom, ktorého poznám – všímavý, tvorivý a nezlomný –, a on je ten, kto plánuje a zaznamenáva naše veľké zlodejské výkony. Tvrdí, že ja a Sony sme extrovertky, ktoré ho uniesli a prinútili, aby sa s nimi kamarátil. Ja však viem, že on si tajne našu spoločnosť užíva. Kým človek nenájde v nemocnici svojich ľudí, je mu smutno.

Neo, Sony a Céčko chodia do nemocnice už roky.

Keď idú domov, nezostanú tam dlho. Choroba je nenásytná. Berie si z vás kúsok po kúsku, až viac neviete, kto ste. Neo, Céčko a Sony sa mimo týchto múrov už nespoznávajú.

Bez ohľadu na to, či je človek chorý alebo nie, z okien sa v noci stanú zrkadlá. Moji kamaráti v nich v minulosti videli mŕtvoly: kostry bez mäsa s orgánmi vypadávajúcimi z hrudného koša, krvácajúce ústa. Triasli sa pri tej predzvesti a prstami prechádzali po hypnotizujúcom povrchu okna. Do života im zasiahli diagnózy, tabletky, ihly a toľko nových zrkadiel, na ktoré vôbec nemali natrafiť. Obraz na skle sa stal ich realitou.

Takže namiesto toho, aby kamaráti spoznali svoje nové verzie zmenené nemocničnými posteľami a košeliami, radšej vypli svetlo. Vyšli po schodoch a stretli sa na streche. Prstami prechádzali po oblohe, nič im nebránilo dotknúť sa hviezd.

Vzdorovali.

Mali by sme, skrátka, všetko ukradnúť, povedala Sony. Ešte aj s plameňom na minime bola odvážna. *Vezmime pred odchodom všetko, čo sa dá.*

Všetko? spýtal sa Céčko.

Všetko.

Všetko, to je dlhý zoznam, ozval sa Neo.

Ukradli vám život, povedala som. *Prečo si niečo z neho neukradnete naspäť?*

V ten deň sa zrodil náš zoznam cieľov. No zatiaľ nám ešte nepatrí všetko.